

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

Søknad om midlertidig fravik fra normalvannstand i Turifossdammen, Meråker kommune

I forbindelse med inspeksjon av oppstrøms magasin til dam Turifoss i Meråker kommune, søker NTE Energi AS om midlertidig fravik fra normalvannstand.

Inspeksjonen er planlagt ~ uke 32-36 avhengig av tilsig, og vi forventer å måtte holde vannstanden lav i inntil to uker. Tilsigsforhold vil deretter styre fyllingshastighet. Magasinet er svært begrenset, og fylling vil skje relativt raskt.

Bakgrunn

Siste visuelle inspeksjon av oppstrøms side av dam Turifoss ble gjennomført i 2009. Det ble den gang avdekket relativt mye sedimentasjon i magasinet, og man observerte mulige rester av en tidligere tømmerkistedam.

Det er nær 20 år siden forrige visuell inspeksjon, og omfanget av de sedimenterte massene ble den gang ikke nærmere vurdert eller undersøkt. NTE Energi ønsker å undersøke den arealmessige utbredelsen, mektighet og tykkelse. Dette knytter seg særlig til mulige løsninger for rehabilitering, ombygging eller sanering av dam Turifoss. Vi ønsker samtidig å gjennomføre byggteknisk inspeksjon av damkropp og luker.

Informasjon om anlegget

Turifossdammen var i sin tid inntaksmagasin for Turifoss kraftverk (~1908 - 1994). Kraftverk ble nedlagt i forbindelse med Meråkerutbyggingen tidlig på 90-tallet, og avvirket i forbindelse med idriftsettelsen av Meråker kraftverk i 1994. Anleggsobjektene ble i all hovedsak revet, med unntak av dammen.

Bunntappeløpet er per i dag stengt, og alt vann går til overløp. Én av de opprinnelige bunntappelukene i dammen er fortsatt mulig å manøvrere (opptrekket til øvrige luker er demontert).

Forrige hovedtilsyn ble gjennomført i 2018, og dammen er i klasse 1.

Tiltak

Det er nødvendig å fravike normalvannstand for å kunne inspisere oppstrøms side av dam Turifoss, og for å få oversikt over sedimentasjonssituasjonen i magasinet.

Vi ønsker å gjennomføre inspeksjon av tilstand på anleggsobjekter, og å gjennomføre konkrete vurderinger av sedimentene. Laserdata og andre mindre inngripende metoder er vurdert, men NTE har kommet til at dette ikke gir tilstrekkelig informasjon.

Fraviket fra normalvannstand er fra overløpsnivå (kt. 180,31) ned til tappeløp med terskel på kt. 170,0, tilsvarende ~9,5 meter.

Bunntappeløpet er 1,25 m x 1,95 m (b x h), og NTE Energi vurderer dimensjonene å være tilstrekkelige for å håndtere forblisipp av tilsig under inspeksjonsperioden. Denne vurderingen innbefatter forblisipp av minstevannføring fra dam Tevla.

Plan for gjennomføring

Nedtapping vil skje gradvis og kontrollert via eksisterende bunntappeløp.

For å gjennomføre visuell inspeksjon av magasinet, ønsker vi å holde magasinet på lavest mulig nivå i en periode på inntil to uker. I denne perioden vil gi gjennomføre effektive undersøkelser av de sedimenterte massenes utbredelse og deres mektighet/tykkelse, parallelt med annen inspeksjon.

Under inspeksjonen vil vi holde bunntappeløpet åpent, og slippe tilsiget forbi.

Etter endt inspeksjonsperiode legger NTE opp til at magasinet gradvis skal fylles av tilsiget, men det vil kunne være aktuelt med slipp av vann fra dam Tevla for å igjen fylle opp magasinet oppstrøms Turifossdammen. Fyllingshastigheten vil variere med tilsiget i den aktuelle perioden. Jamfør konsesjonsforpliktelsene slippes en minstevannføring til Tevla fra dam Tevla, hele året. Minstevannføringskravet er 0,2 m³/s (tilsvarende 200 l/s). Ved alle arbeider vil det sikres at minstevannføringen som slippes fra Tevla også slippes forbi Turifossdammen. Forblisipping av vann utføres via bunntapeluke i dam.

Kontaktpersoner i gjennomføringsfase:

Prosjektleder/ byggteknisk	Mads Malmbekk	Tlf 908 73 859	mads.malmbekk@nte.no
Miljø- og landskap	Nina Emilie Sundnes	Tlf 404 60 784	nina.emilie.sundnes@nte.no

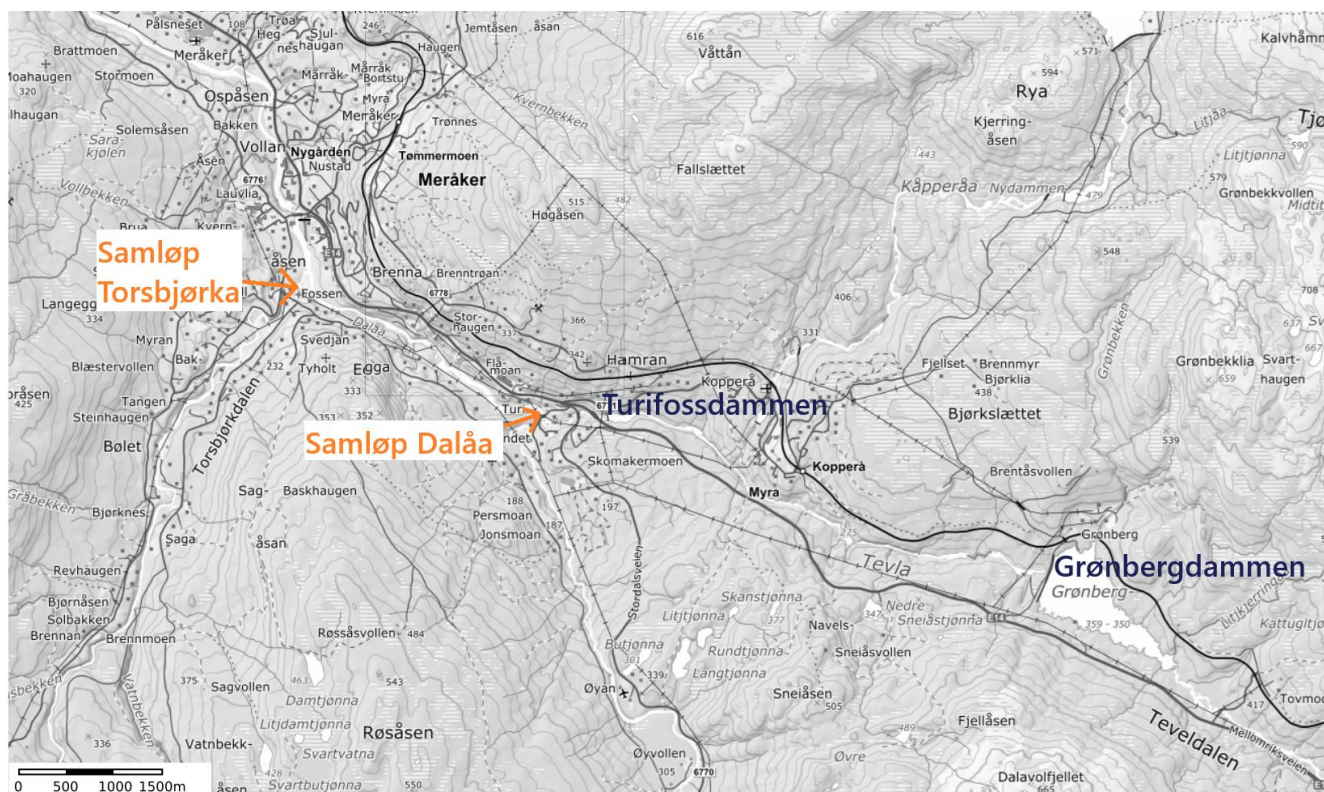
Konsekvenser av tiltaket

Turifossdammen demmer opp mindre deler av Tevla øverst i Stjørdalsvassdraget. Magasinet er relativt lite, og dammen har ingen funksjon for kraftproduksjon.

Tidspunkt ansees å ha begrenset skadevirkning for fisk. Det er samtidig en periode med lavt nok tilsig til at barmarksinspeksjon kan gjennomføres, og tilsigshåndtering skje via bunntappeluke. Det ble i 2024 gjennomført fiskebiologisk vurdering i Turifoss-magasinet. Undersøkelsen viste at magasinet har en småvokst ørretbestand.

Vi kan ikke se at gyteområder for laks vil bli berørt. Turifossdammen ligger omkring 800 meter oppstrøms samløpet med Dalåa, og man har dermed et betydelig samløp før anadrom del fra Nustadfoss til fjorden. I tillegg kommer samløpet med Torsbjørka, samt utløpet fra Meråker kraftverk, før anadrom strekning i Stjørdalselva.

Under oppfyllingsperioden vil vannføringen på strekningen fra Turifossdammen til samløpet med Dalåa bli noe påvirket, da man nødvendigvis vil måtte holde tilbake deler av tilsiget for å fylle magasinet tilbake til normalvannstand. For å minimere risikoen for lav vannføring på strekningen, holder vi muligheten åpen for noe slipp av vann fra Grønbergdammen.

Vår vurdering er at den største konsekvensen av tiltaket vil være av midlertidig landskapsmessig karakter i tiltaksperioden, særlig med tanke på de sedimenterte massene som strekker seg opp til overløpsnivået (normalvannstand).

NTE Energis vurdering er at de miljømessige konsekvensene av fraviket fra normalvannstand vil være begrenset, og at tidspunkt for gjennomføring er hensiktsmessig. Forbislipp av minstevann sluppet fra dam Tevla er planlagt ivarettatt. Vi ber derfor om tillatelse til fravik som skissert.

Med hilsen

Nina E. Sundnes
Fagansvarlig
NTE Energi AS

Mads Malmbekk
Senioringeniør Bygg og anlegg
NTE Energi AS

(dokumentet er elektronisk godkjent og trenger ikke signatur)